

Список використаних джерел:

1. Замасло О. Т. Податкова система: навч. Посібник / О. Т. Замасло, І. І. Приймак, О. В. Грін. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 378 с.
2. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/11350>
3. Урядовий кур'єр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/sho-dumayut-eksperti-pro-formuvannya-fiskalnoyi-si/>
4. Белкіна Є.О. Проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні / Є.О. Белкіна // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ (Серія «Економічні науки»). – № 5. – Київ: УАБС НБУ, 2013. – С. 205–217.
5. Янушевич Я. Прикладне значення теорій оподаткування для Розробки стратегій виведення економіки з кризи / Я. Янушевич // Вісник податкової служби. – 2010. – №21. – С. 5-11.

Ірина Дзеверіна

Науковий керівник: Яріш О.В., к.е.н., доц.
Полтавський університет економіки і торгівлі

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ

Демографічна ситуація, що склалася сьогодні в Україні і щодо якої спеціалісти роблять невтішні прогнози, змушує замислитись над тим, чи справді держава спроможна забезпечити належний рівень життя своїм майбутнім пенсіонерам. Адже зміна вікової структури населення, економічна і політична нестабільність країни, «тінізація» заробітної плати та популістські заходи влади призвели до того, що на 10 платників пенсійних внесків в Україні припадає 9 пенсіонерів. В результаті зростає дефіцит Пенсійного фонду та створюються умови в яких солідарна система не може впоратися із існуючими в країні фінансовими і демографічними негативними факторами.

Нинішня ситуація спонукає до висновків, що особливої важливості набувають процеси активізації третього рівня пенсійної системи – системи добровільного недержавного пенсійного забезпечення.

Відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», недержавний пенсійний фонд (НПФ) – це юридична особа, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному Законом порядку [4].

Для переважної більшості населення України вони є новими фінансовими інституціями. Проте, в світі НПФ вже тривалий час на противагу банківським депозитам та іноземній валюті є одними з найбільш популярних засобів здійснення заощаджень, в тому числі на старість.

В Україні НПФ є елементом третього рівня нової пенсійної системи, що створюється. Такі інституції надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення, головною метою якого є забезпечення одержання людьми додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Динаміка основних показників діяльності НПФ за період з 30 червня 2013 року по 30 червня 2014 року наведена в табл. 1.

Кількість укладених пенсійних контрактів станом на 30 червня 2014 року склала 56,6 тис. шт., що на 7,8% менше ніж на 30 червня минулого року. Позитивним є поступове збільшення пенсійних виплат. У першому півріччі 2014 року вони склали 339,7 млн. грн., що на 23,8% більше, ніж рік тому. Також це показує сумлінне виконання НПФ своїх зобов'язань перед учасниками, кількість яких стрімко зростає. Так, на 30 червня 2013 року вона становила 588,5 тис. осіб, за рік зростає на 42,3% і на 30 червня 2014 року складала 837,7 тис. осіб.

Таблиця 1

Основні показники діяльності НПФ України [3]

Показник	Станом на			Темпи приросту	
	30.06. 2013 р.	31.12. 2013 р.	30.06. 2014 р.	30.06.2014/ 31.12.2013	30.06.2014/ 30.06.2013
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	61,3	61,4	56,5	-8,0	-7,8
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	588,5	840,6	837,7	-0,3	42,3
Загальна вартість активів НПФ, млн грн	1831,8	2089,8	2381,3	13,9	30,0
Пенсійні внески, всього, млн грн	1442,7	1587,5	1722,8	8,5	19,4
Пенсійні виплати, млн грн	274,3	300,2	339,7	13,2	23,8
Кількість учасників, що отримують пенсійні виплати, тис. осіб	68,9	69,0	71,0	2,9	3,0
Сума інвестиційного доходу, млн грн	807,4	953,3	1167,6	22,5	44,6
Прибуток від інвестування активів НПФ, млн грн	685,9	818,0	1013,4	23,9	47,7

Позитивним є і стрімке зростання суми інвестиційного доходу з 953,3 млн. грн. у 2013 році до 1167,6 млн. грн у 2014 році. При цьому варто пам'ятати, що діяльність НПФ полягає в акумулюванні активів учасників пенсійного фонду та збереженні їх обсягів та вартості, саме через провадження інвестиційної діяльності. Адже дохід від інвестиційної діяльності дає можливість компенсувати рівень інфляційних процесів, а також збільшувати загальний обсяг активів кожного окремого учасника НПФ.

В той же час якщо порівняти частку інвестицій НПФ України та інвестиції НПФ з країн в яких розвинута недержавна пенсійна система, то однозначно можна сказати, що частка інвестицій вітчизняних НПФ до ВВП України є мізерною (протягом 2010-2014 років вона не перевищувала 0,12%) [3]. При цьому, в Австралії, США, Швейцарії та Нідерландах інвестиції НПФ перевищують ВВП країни, а у Канаді цей показник складає 84% від ВВП. Отже, на відміну від України ресурси НПФ в цих країнах є значними та розглядаються як важливий інвестиційний ресурс для розвитку та стимулювання економіки [5].

В цілому можна відмітити, що знижується частка активів НПФ в боргові цінні папери підприємств, що дозволяє оцінювати це як скорочення обсягів фінансових ресурсів для розвитку української економіки. Помітно також те, що хоч і законодавством України дозволяється інвестувати в облігації та акції іноземних емітентів, цього поки що не робиться. Для національної економіки це добре тим, що фінансові ресурси залишаються в середині країни та вкладаються в українські підприємства.

Таким чином, реформування пенсійної системи є незаперечною необхідністю для нашої держави. Однак недержавні пенсійні фонди як учасники інвестиційного ринку відіграють незначну роль у забезпеченні довгострокового розвитку національної економіки.

Проте, розуміння значущості цих інституційних інвесторів та наявність позитивної динаміки у показниках їх діяльності створюють підґрунтя для подальшого розвитку НПФ в Україні. Одним із напрямів активізації інвестиційної діяльності НПФ на сучасному етапі є підвищення довіри населення до недержавних пенсійних фондів через удосконалення їх роботи шляхом уникнення конфліктів інтересів осіб, що здійснюють управління активами НПФ, посилення контролю за діяльністю НПФ та забезпечення на державному рівні захищеності заощаджень учасників НПФ.

Список використаних джерел:

1. Бачинська О. В. Роль недержавних пенсійних фондів у системі пенсійного забезпечення / О. В. Бачинська, О. М. Кравчук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2. – Т. 2. – С. 177-182.
2. Левченко І. А. Зарубіжний досвід діяльності систем пенсійного забезпечення та можливості його використання в українських умовах / І. А. Левченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 8 – С. 79-82
3. Основні показники системи недержавного пенсійного забезпечення [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне

регулювання у сфері ринків фінансових послуг України: [офіц. веб-сайт]. – Текст. дані. – [Київ]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/732>

4. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс]: Закон України від 09 липн. 2003 р. №157-IV: станом на 3березн. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

5. Pension markets infocus // OECD Newsletter. – 2013 – 20 р. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.oecd.org>

Анастасія Долока

Науковий керівник: Британська Н.Н., ст. викл.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

НЕДОЛІКИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Недосконалість податкової системи тривалий час залишається одним із ключових стримуючих чинників, що негативно впливають на підприємницький клімат України та стримують надходження інвестицій. Це підтверджується і вкрай низькими оцінками світових рейтингових агентств сприятливості державної податкової політики в Україні, і негативною думкою вітчизняного підприємництва, і слабкими показниками інвестиційної активності.

Проблема формування ефективної системи оподаткування як одного із основних елементів макроекономічної політики у ринковій економіці досліджувалася такими вченими як Артеменко Ю.А., Бронюк О.В., Василевська Г.В., Воронова Л.К., Голишевська Л.В., Мельник П.В., Новосельська Л.І., Процьків А.Р. та інші. Проте ефективність податкової системи України порівняно з іншими країнами світу, є невисокою, що спричиняє необхідність подальших досліджень у цій сфері та впровадження їх у практику.

Податкова система України почала формуватися лише після проголошення незалежності у 1991 р. В основу формування податкової системи був покладений міжнародний досвід, який, як потім з'ясувалося, не завжди відповідав вітчизняним економічним, політичним і культурним реаліям. Тому і нині податкова система України знаходиться на стадії формування, але при цьому зберігає провідну роль у бюджетній системі України.

Податкова система України є досить молодою і тому існують деякі недоліки в функціонуванні податкової системи і податкової політики, які значною мірою впливають на економічну ситуацію у країні. Для того, щоб покращити податкову систему і податкову політику уряд країни 1 січня 2011 року ввів в дію новий Податковий Кодекс України. Аналіз дії норм Податкового кодексу України підтверджує ефективність його фіскальної ролі, оскільки в розрізі окремих бюджетоутворюючих податків